
Prædiken om Johannes Døberen

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Prædiken om Johannes Døberen	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Prædiken om Johannes Døberen

Prædikedato . 1942

Prædiken ID Pxxxx42-02

Kilde KMF-nr. 88.13.03 (Årstal usikkert. Tidlig version af 'Johannes og Jesus' til 'Tre Prædikener'?)

Johannes

Johannes Døberen var en højst uforsigtig Mand.

Kong Herodes levede i Hor. Og det gik Døberen hen til ham og sagde, han skulde lade være med.

Han risikerede sit eget Liv ved at gøre det. Og maaske kunde det hidføre Opstande og Borgerkrig. Ja, det kunde gaa saa galt, at Romerne vilde blande sig i Sagen, og det kunde blive en blodig Historie for hele det jødiske Folk.

Hvorfor tav Johannes saa ikke? Det havde været meget klogere og meget hensynsfuldere.

Ja, mon det havde?

Johannes var opfyldt af en brændende Tro, Troen paa, at Sandheden er til, for at den skal siges.

Der er Folk, der tror, at Sandheden kan lægges i Lage. Man kan sylte den ned. Man kan have den i Saltkarret og saa tage den op og bruge noget af den, naar det passer En.

De tager fejl, de Folk. Sandheden kan ikke opbevares. Den forefindes kun i levende Tilstand. Og den kræver at blive anvendt, just i det Øjeblik den melder sig paatrængende og levende. Bliver den ikke det, raadner den og bliver til megen Fordærv. Thi den farligste af alle Løgne er den døde Sandhed.

Johannes Døberen var et Menneske af Kød og Blod. Kød er et Stof med Nerver, og Blodet vil helst blive inde i Legemet, hvor det nu engang er. Det var ikke blot Disciplene, som holdt meget af Johannes, der raadede ham til Forsigtighed. Hans eget Kød og Blod har ogsaa advaret ham: Herodes er en mægtig Mand lige i Øjeblikket; det er ikke Tidens Fylde til at pille ved ham; vent, til hans Aktier bliver i Dalen hos Folket eller han ved en eller anden Kluntethed kommer Romerne lidt paa tværs; Sandheden lider ikke under at blive gemt; den bliver dog ved med at være Sandhed; i det givne Sekund kan du saa træde frem i hele din profetiske Vælde og slynge ham din Anklage i Ansigtet.

Men Johannes var ikke bare en Mand af Kød og Blod. Han var af Aand tillige. Af Guds Aand. Af Sandhedens Aand. Den Opfindelse, der hedder Sandhed som Hermetik var ikke gjort endnu. Eller — var den gjort, troede han ikke paa den. Han udskød sin tunge Gang til Kongen saa længe som det var muligt. Men der kom en Dag, da den ikke kunde forhales længere. Maaske har hans Hjerter hamret bag hans haarede Bryst, og Tungen har klæbet sig til Ganen, men inde i dette hamrende Hjerter har der været en stor Fred: nu handler jeg i Overensstemmelse med min Samvittighed, nu staar jeg der, hvor Gud vil have mig, nu bliver Sandheden sagt, saadan som den vil siges, og alle Tanker paa Følger er trængt tilbage. Jo, inde i hans ufredsospændte Hjerter var der en stor Fred. Den gav hans Tunge Kraft til at løsne sig fra Ganen og sige de faa Ord, der var nok: Det er dig ikke tilladt at have hende.

Bibelen fortæller om dengang paa en saadan Maade, at det altid kommer til at handle om i Dag. Denne Historie om Johannes Døber den forefaldt jo ikke blot i et fjernt Oldtidsland. Den sker jo i Danmark i 1942.

Her er jo iblandt os ogsaa gode danske Mænd, der har den brændende Tro paa Sandheden, at den er til, for at den skal siges — at den er kun til, naar den siges.

De er af Kød og Blod som Johannes og kender vel til Frygt for deres egen Skæbne og ogsaa til Frygt for den Ravage, Sandheden, naar den siges, kan afstedkomme for deres eget Folk. Men en skønne Dag indser de, at det er Fejgheds Aand, der hinder deres Tunge, og at den Ravage, Hykleri, Fortielse og Løgn medfører for et Folk, i det lange Løb vil vise sig tusindfold skæbnesvangrere. Saa føler de med-et den store Fred i dere Hjerter, Guds-Freden, den, der er mer end Englevagt, den, vi Præster tilønsker Menigheden hver Søndag messende med opløftede Arme for ret at gøre det virkningsfuldt: Herren løfte sit Ansigt paa dig og give dig Fred. Det er en gruelig Vildfarelse, at det betyder det samme: Saavel!, Herren give dig Muligheder for at have det rart og hyggeligt og altid at have Galocher til Snesjap. Nej, Guds Fred det betyder Sandhedens Styrke i Sjælen til at kæmpe mod Løgneren. Det er den sande Gudsfred, og alt andet er Tant.

Det er den Fred i Sindet, disse danske Mænd og Kvinder opfyldes af, naar de gaar til vort Fædrelands Herodes og siger: Det er dig ikke tilladt at have hende.

Thi ogsaa i vort Land er der jo en Herodes, der taler med fremmede Guder, en Akkordens Aand, som for Velværes Skyld indlader sig paa Forbindelser, der intet har med Loven at gøre. Herodes har naturligvis fundet paa mange Undskyldninger for *sit* Lovbrud. Han var forelsket i denne Kvinde, og det tjener en Mand til Ære at kunne lade sig gribe af en stor Følelse; det gav ham ogsaa Kræfter til hans Kongegerning og kom saaledes hele Dynastiet og hele Riget til Gode, ja, ret beset var det naturligvis udelukkende for Folkets Skyld, at han indlod sig med Lovløsheden.

Det er værd at lægge Mærke til, at Johannes ikke indlader sig i Diskussion med denne slimede Slange. Han nøjes med at dokumentere over for den: “Det er dig ikke tilladt at have hende.”

Johannes kom med Retfærdighedens Øxe. Herodes var kun en lille Gren paa Urettens store Træ, men stor eller lille — hans Dom var faldet, denne Kvistling maatte hugges af.

Herodes indlod sig naturligvis heller ikke i Diskussion. Han klirrede med Lænkerne. Det havde han jo Raad til.

Saadan har det altid været. Sandheden har Ordet til sin Raadighed og Løgneren kun Sværd og Fængsler. Og dog bliver Løgneren ved at bilde sig ind, at den altsaa er den mægtigste.

Saa sad Johannes der i Fængslet. Han havde sagt, hvad han skulde; nu laa Fangehullets Mørke om ham og Dødens Sværd kunde han mærke hænge over sit Hoved; men inde i hans Hjerte levede Guds-Freden, den gode Samvittigheds magtfulde Ro.

Det er en skrækkelig sand Bog, vor Bibel. Ubehageligt sand. Vilde den dog pynte lidt paa Kendsgeneringerne engang imellem! Men se om den gør!

For hvad er det nu, den fortæller om denne Sandhedens store Stridsmand?

Han falder i Tvivl der i Fængslet.

Kunde Bibelen ikke godt have sprunget det Træk over og hastet frem mod Afslutningen; at Herodes lod Johannes henrette. Saa var han falden uden Flæk og Lyde som Kæmper og Martyr for den største Sag af alle: Troens Kamp mod Lovbrud, Løgn og Tyranni.

Men Bibelen kan ikke nære sig. Den fortæller alting som det er. Saa helt uden Udsmykning. Just derefter er den Sandhedens Bog.

Døberen kom i Tvivl. Han sad saa alene i det Fængsel. Der var ingen til at lytte til ham, til at begejstres af ham, til at blive hvidnende vrede paa ham.

Det var, som var han glemte med det samme. Der skete ingen Verdens Ting. Herodes blev uanfægtet ved med at leve i Hor. Og Folket afslørede sin Fejghed og fandt sig nok saa tamt i, at dets Yndling vansmægtede i et Fangehul som Løn for at han havde været Sandheden tro. Hvad havde han saa været det for? Hvad havde han bragt dette store Offer for, naar der ikke kom noget ud af det. Var Sandheden overhovedet Sandhed, naar den ikke var virksom og udrettede Mirakler? Ham, som han havde troet var Sandheden og sat sit Liv ind for, var han overhovedet den, der skulde komme? maatte man ikke likvidere ham og rette sine Forventninger mod en anden?

Jeg tilstaar ærligt, at jeg forstaar ikke, at Jesus ikke aflægger sin Ungdomsven Besøg i Fængslet og overhovedet ikke griber ind. Men jeg føler mig ikke beføjet til at kritisere Jesus. Der maa være noget her Jesus indser Johannes skal igennem alene.

Til Gengæld glæder jeg mig inderligt over Jesu Ord til Skarerne om den fangne og faldne Profet. For da dennes Disciple er gaaet fra Jesus efter at have faaet svar paa deres Tvivls Spørgsmaal, hør saa, hvordan Sladderer gaar mellem dem, hvis Filmshelt Johannes var for blot nogle Maaneder siden.

Det havde vi rigtignok ikke troet om Johannes! sikken et Sind! saa omskiftelig som en fransk Admiral! det duede nok ikke til meget med hans Religion, naar det ikke kunde holde da det gjaldt!

Hør, hvor mandigt og fuldttonende Kristus tager sin Ven i Forsvar. Han er ikke den, der bedømmer Mennesker efter, om de kan klare Heltepositur eller ej. Han kunde maaske nok selv have Grund til at være saaret og bitter; det var jo et haardt Spørgsmaal at faa stukket ud fra den, der var den første til at tro paa ham, den, der havde indviet ham til selve hans Videnskald. Men Jesus kaster sig i Brechen for ham med hele sin guddommelige Myndighed: Fordi han er svækket nu, skal I ikke glemme, hvad han var,

da han stod i sin Kraft og gjorde sin Indsats. Der var han mindst af alt et Rør som svajede for Vinden eller bar Kappen paa begge Skuldre. Gaa I i Rigsdagen, hvis I vil se den Slags Folk. Johannes skal bedømmes efter, ikke hvad han var før eller siden, men hvad han var i den Stund han gjorde sin Daad. Den giver ham evigt Ry, den og ikke andet end den var Johannes; thi i den var han Sandhedens Vejbaner, et Sendebud fra Gud.

Saa stort kan Jesus paa dem, der svigter, blot de har villet det rette engang. Giv mig dit storslagne Sind, Herre Jesus, saa jeg ikke hengiver mig til Foragt, om jeg har en Ven, der engang sang Sandhedens Ord for mit Folk med næsten Johannes Døbersk Kraft og som siden ynkeligt svigtede. Giv mig, til Trods for hvad han er nu, at vedblive med at ære hans Navn for det, som han var.

Se, i Kongens Hus danser Salome. Der er Nytaarsbal og hele Slottet er omdannet til "en Nat i Hullabulla." Og denne Mand, der er sat til Retfærdighedens Tjener og Lovens Vogter, han maa nu føre Spillet til Ende midt mellem de Magter, hvor han selv har valgt sig sin Plads maaske med den pjattede Begrundelse, at ellers vilde en værre komme til at sidde der.

Saa bringer de da midt i en Rhumba Profetens Hoved ind paa et Fad til Touche af Orkestret.

Herodes, er du da saa stor en Taabe, at du tror, du tjener Livets gode Magter ved dette, og at du kan bilde dig selv ind, at dette fører til andet end Helvede?

Og nu I, mine Landsmænd, der er kastet i Statsmagtens Fængsler for det, som I ved er Sandhed, jeg beder Gud om at I maa være stærke og tro mod jer Følelse af, at I handlede ret. Men er der nogen af jer, der bliver usikre og tvivlraadige, saa tilgiver jeg jer paa min Herres Vegne den Synd; I skal vide, at han vil dømme jer efter, at I traadte modigt for Sandhedens Sag, mens andre løj og andre tav, og I skal vide, at I har været med til at skabe den Daad, hvoraf sund Fremtid alene kan gro. Her fra kirken skal det siges til jer: Sandhedens Herre har ladet sit Ansigt lyse over jer! Han blive ved med at give jer sin Fred! Amen.